

TAIDEYLIOPISTO
PL 1
00097 Taideyliopisto

KONSTUNIVERSITETET
PB 1
00097 Konstuniversitetet

UNIVERSITY OF
THE ARTS HELSINKI
PO Box 1
FI-00097 Uniarts

+358 9 7258 0000
www.uniarts.fi

**Altistutaan asiakkaille!
Seminaari museoiden johtamis-
ja toimintamallien muutoksesta**

**22.4.2013
Musiikkitalo, Helsinki**

Taiteelliset interventiot ja luovuus organisaatioiden kehittämisessä

**Yliopistonlehtori, FT Kai Lehikoinen
Esittävien taiteiden tutkimuskeskus
Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu**

Lähteet

- Abbing, Hans 2002. *Why Are Artists Poor? The Exceptional Economy of the Arts*. Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Austin Rob & Devin Lee 2003. *Artful Making: What Managers Need to Know About How Artists Work*: Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Bathurst Ralph, Sayers Janet Grace & Monin Nanette 2008. Finding beauty in the banal: An exploration of service work in the artful classroom. *Journal of Management and Organization*, 14:5, 2008, ss. 521–534.
- Boal, Augusto 2000. *Theatre of the Oppressed*. London: Pluto Press.
- Darsø Lotte 2004. *Artful Creation: Learning-tales of Arts-in-Business*. Gylling: Narayana Press.
- European Commission 2010. Green Paper on unlocking the potential of cultural and creative industries COM, 2010, 183, Brussels: European Commission.
- Florida Richard 2005. *Luovan luokan esiinmarssi. Miten se muuttaa työssäkäyntiä, vapa-aikaa, yhteiskuntaa ja arkielämää*. Helsinki: Talentum.
- Florida Richard 2008. *Who's Your City? How the Creative Economy is Making Where to Live the Most Important Decision in Your Life*. New York: Basic Books.
- Freedman Thomas L. 2005. *The World is Flat, A Brief History of the Twenty-First Century*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- Grossberg, L. 1995. *Mielihyvän kytkennät. Risteilyjä populaarikulttuurissa*. Vastapaino, Tampere.
- Hautamäki Antti (toim.) 2008. *Muutoksen Suomi*. Sitra.
- Hautamäki Antti & Oksanen Kaisa 2011. *Tulevaisuuden kulttuuriosajaat: näkökulmia moderniin elämään ja työhön*. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 5/2011.
- Hautamäki Antti 2009. Luova talous ja kulttuuri innovaatiopolitiikan ytimessä, teoksessa Kaunisharju, K.(toim.) *Luova talous ja kulttuuri innovaatiopolitiikan ytimessä*. Opetusministeriön julkaisuja 2009:30, 6–25.

- Hautamäki, Antti & Oksanen Kaisa (toim.) 2011. *Tulevaisuuden kulttuuriosaaajat Näkökulmia moderniin elämään ja työhön*. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 5/2011.
- Heikkilä-Laakso K. & Heikkilä J. 1997. *Innovatiivisuutta etsimässä. Irtiottoa keskinkertaisuudesta*. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan julkaisusarja B 57.
- Heinsius, Joost & Lehikoinen Kai (toim.) 2013. *Training Artists for Innovation: Competencies for New Contexts*. Kokos-julkaisusarja 2/2013. Helsinki: Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu.
- Howkins, John 2001. *The Creative Economy. How people make money from ideas*. London: Penguin Books.
- Howkins, John 2009. *Creative Ecologies. Where Thinking is a Proper Job*. University of Queensland Press.
- Inkinen, Sam 2006. *Homo Creativus: havaintoja eräistä alakäsitteistä sekä luovuuden mysteeristä*. Teoksessa Inkinen, S. et al. 2006. *Minne matka, luova talous?* Jyväskylä: Kustannus Oy Rajalla, ss. 15-51.
- Kaunisharju, Kirsi (toim.) *Luova talous ja kulttuuri innovaatiopolitiikan ytimessä*. Opetusministeriön julkaisuja 2009:30.
- Klamer Arjo (toim.) 1996. *The Value of Culture: On the Relationship between Economics and the Arts*. Amsterdam University Press.
- Kohonen V. 1997. Koulun muutosprosessit ja opettajien ammatillinen kasvu. OK-projektin näkökulmia, teoksessa: Kaikkonen P & Kohonen V (toim.) *Elävä opetussuunnitelma 1: Koulujen ja yliopiston yhteinen toimintatutkimus opettajuuden ja opetussuunnitelman kehittämisestä*. Tampereen yliopiston opettajankoulutuslaitoksen julkaisuja A9: 269–295.
- Korhonen Satu-Mari 2011. *Draaman puutetta: Taidetekijät liiketoiminnan kentällä*, teoksessa Rönkä ym. (toim).
- Korhonen S-M. & Rantala, P. (toim.) 2012 *Uutta osaamista luomassa – Työelämän kehittäminen taiteen keinoin*. Lapin yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja B. Tutkimusraportteja ja selvityksiä 61. Rovaniemi: Lapin yliopisto.
- Kozbelt, A., Beghetto, R. & Runco, M. 2010. *Theories of Creativity*, teoksessa Kaufman, J. & Sternberg, R. (toim.) *The Cambridge Handbook of Creativity*. Cambridge University Press.
- Kronqvist Juha & Korhonen Satu-Mari 2009. *Co-Creating Solutions – Combining Service Design and Change Laboratory*. First Nordic Conference on Service Design and Service Innovation, Oslo 24th–25th November.
- Lehikoinen, Kai. 2010 *Suuntana uudet palvelut. Hyvinvointia kulttuurista, liikunnasta ja nuorisotyöstä*, in Lehikoinen, Kai et al. (toim.) 2010 *Kolmannella lähteellä. Hyvinvointipalveluja kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön aloilta*, Kokos-julkaisut, Teatterikorkeakoulu. Helsinki.
- Lehikoinen, Kai. 2012 *Taiteen soveltava käyttö ja taiteelliset interventiot organisaatioissa: Tutkimuksen ja tietopohjan lisääminen*, in Korhonen S-M. & Rantala, P. (toim.) 2012 *Uutta osaamista luomassa – Työelämän kehittäminen taiteen keinoin*. Lapin yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja B. Tutkimusraportteja ja selvityksiä 61. Rovaniemi: Lapin yliopisto.
- Liikanen Hanna-Liisa 2010. *Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia – ehdotus toimintaohjelmaksi 2010–2014*. Opetusministeriön julkaisuja 1/2010.
- Monthoux de Pierre Guillet, Gustafsson Claes, & Sjöstrand Sven-Erik (toim.) 2007. *Aesthetic leadership: Managing fields of flow in art and business*. London: Palgrave MacMillan.
- Niemi Merja 2012. *Luova talous työssä – miten työelämää voidaan kehittää taiteiden ja kulttuurin avulla ja päinvastoin: Taide- ja kulttuuritaustaisen osaamisen hyödyntäminen työelämän kehittämisessä*. Raportti. Opetus- ja kulttuuriministeriö. 31.5.2012.
- Nissley Nick 2010. *Arts-based learning at work: economic downturns, innovation upturns, and the eminent practicality of arts in business*, *Journal of Business Strategy*, 31:4, ss. 8 – 20

- Ojanen S. 1993. Ammatillaiseksi tuleminen opettajankoulutuksessa, teoksessa: Luukkainen O (toim.) *Hyväksi opettajaksi — kasvu ja kasvattaminen*. WSOY, Juva, ss. 96–111.
- Opetusministeriö 2005. *Kolme puheenvuoroa luovuuden edistämisestä*. Luovuusstrategian osatyöryhmien raportit. Opetusministeriön julkaisuja 2005:35.
- Opetusministeriö 2006. *Yksitoista askelta luovaan Suomeen: Luovuusstrategian loppuraportti*. Opetusministeriön julkaisuja 2006:43
- Opetusministeriö 2009. *Luova talous ja kulttuuri innovaatiopolitiikan ytimessä*. Opetusministeriön julkaisuja 2009:30.
- Rönkä Anu-Liisa, Kuhanen Ilkka, Liski Minna, Niemeläinen Saara & Rantala Päivi (toim.) 2011. *Taide käy työssä. Taidelähtöisiä menetelmiä työyhteisöissä*. Lahden ammattikorkeakoulun julkaisu Sarja C Artikkelikokoelmat, raportit ja muut ajankohtaiset julkaisut, osa 74, Lahti: Lahden ammattikorkeakoulu.
- Ropo Arja & Sauer Erika 2008. Dances of leadership: Bridging theory and practice through an aesthetic approach, *Journal of Management and Organization*, 14:5, 2008, ss. 560–572.
- Ruohotie P. 1998. *Motivaatio, tahto ja oppiminen*. Edita, Helsinki.
- Sauer Eerika, Salovaara Perttu, Mikkonen Anne-Maria & Ropo Arja 2010. *Johtajuuden uusi taide*. Tampere: Tampere University Press.
- Schiama Giovanni 2011. *The Value of Arts for Business*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Strati Antonio 2000. Aesthetic theory, teoksessa Linstead, Stephen & Höpfl, Heather (toim.) *The Aesthetics of Organisation*. London: Sage Publications, ss. 13–34.
- Taylor Steven & Ladkin Donna 2009. Understanding arts-based methods in managerial development, *Academy of Management Learning and Education*, 8: 2009, ss. 55–69.
- Työ- ja elinkeinoministeriö 2012. *Työelämän kehittämissstrategia vuoteen 2020*. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö.

Elektroniset lähteet:

- Airis: En konstnär på arbetsplatsen <<http://www.tillt.se/vad-vi-gor/airis/>>
What are creative pills? Connexiones Improbablesin WWW-sivusto.
<http://conexionesimprobables.es/pagina.php?m1=185&m2=240&id_p=377>
- Artlabin WWW-sivusto.
<http://www.artlab.dk/sitemark/local/mod_media/artlab_rapport.pdf>
- Berthoin Antal Ariane 2009. *Managing artistic interventions in organisations: a comparative study of programmes in Europe*. Gothenburg: TILLT Europe,
<<http://creativeclash.squarespace.com/storage/ComparativeAnalysis%20TILLT%20EUROPE.pdf>>
- Berthoin Antal Ariane 2011. *Managing artistic interventions in organisations: a comparative study of programmes in Europe*. Gothenburg: TILLT Europe. <http://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:0168-ssoar-267627>
- Connexiones Improbablesin WWW-sivusto. <<http://conexionesimprobables.es>> 6.10.2012.
- George 2005. Cox Review of Creativity in Business: building on the UK's strengths.
Available at: http://webarchive.nationalarchives.gov.uk/+/http://www.hm-treasury.gov.uk/coxreview_index.htm (accessed 6.1.2013).
- Davis, Ian 2009. The new normal. *The McKinsey Quarterly*. March 2009. Available at
<http://www.washburn.edu/faculty/rweigand/McKinsey/McKinsey-The-New-Normal.pdf>
- Kolmas lähde –hankkeen WWW-sivusto. <<http://www.kolmaslahde.fi>>
- Luova Suomi –hankkeen WWW-sivusto. <<http://www.luovasuomi.fi>>
- Manning Claire 2007. Work-related learning with the arts: developing work skills with the performing and visual arts. EdD thesis, Faculty of Education, University of Wollongong, 2007. <<http://ro.uow.edu.au/theses/693>>
- Pässilä Anne 2013. *A reflexive model of research-based theatre. Processing Innovation at the Crossroads of Theatre, Reflection And Practice-Based Innovation*. Doctoral Thesis.

Acta Universitatis Lappeenrantaensis 492. Lappeenranta University of Technology.
Available at:

<http://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/86216/isbn%209789522653222.pdf?sequence=1>.

Rönkä Anu-Liisa (toim.) 2011. *TAIKA - Taide kohtaamisalustana sektorirajat ylittävälle kulttuurisille innovaatioille: Hankkeen loppuraportti*.

<<http://taikahanke.pbworks.com/w/page/38011235/TAIKA-hankkeen%20loppuraportti>> 5.10.2012.

TAFI –hankkeen WWW-sivut. <<http://www.trainingartistsforinnovation.eu/>>

Taika-hankkeen WWW-sivusto. <<http://www.taikahanke.fi/etusivu>> 5.10.2012.

TILLT, <http://www.tillt.se/kunduppdrag/ericsson-ab/> (accessed 20.2.2013)

Wikipedia, http://en.wikipedia.org/wiki/Art_intervention (accessed 5.1.2013)